

1 pav. Spėjamos Skuodo senkapio teritorijos ribos.
R. Songailaitės brėž.

Fig. 1. Boundaries of the suspected territory
of Skuodas old cemetery

St. 4). Area 5 (63 m²) was excavated. It was determined that in paving the square in the 19th century, the hill between Gedimino St. 2 and 4 was levelled, bulldozing the burials there. The contours of two grave pits and burial 11, which had been disturbed, were found in the investigated area. It was dated to the second half of the 16th century on the basis of the grave goods.

Kęstutis Šeškevičius

Kauno senosios kapinės Vytauto prospekte

LR krašto apsaugos ministerijos kanclerio 2011 m. lapkričio 15 d. pavedimu VDKM Archeologijos skyriaus darbuotojai kartu su Juozo Vitkaus inžinerinio bataliono kariais

2012 m. balandžio–gegužės mėnesiais vykdė senųjų neveikiančių kapinių (UK 21117), esančių Kauno Š dalyje, tarp Vytauto prospekto, Totorių, Trakų ir Bažnyčios gatvių, žvalgomuosius tyrimus. Jų tikslas – išsiaiškinti senosiose neveikiančiose kapinėse palaidoto generolo S. Žukausko palaikų buvimo vietą, jei jie giminių nebuvo palaidoti.

1937 m. lapkričio 28 d. evangelikų liuteronų kapinių teritorijoje buvo palaidotas pirmasis Lietuvos krašto apsaugos ministras, pirmasis Lietuvos kariuomenės vadas ir vienas žymiausių Lietuvos karvedžių generolas Silvestras Žukauskas. Generolas kapinėse buvo palaidotas laikinai, kol Ožėškienės gatvėje statomoje evangelikų reformatų bažnyčioje bus įrengta specialiai jam skirta kriptą. Tačiau prasidėjusi tarybinė okupacija, o netrukus ir II Pasaulinis karas sutrukdė tai įgyvendinti. 1959 m. kovo 25 d. Kauno miesto darbo žmonių deputatų tarybos vykdomojo komiteto sprendimu Nr. 285 nutarta centrinės kapines iškelti į veikiančias kapines ir likviduojamų kapų teritoriją

paversti miesto poilsio parku. Dalis palaikų nebuvo perlaidoti.

Generolo S. Žukausko kapo paieškos pradėtos dar 1991 m. Apklausiami liudininkai nurodė apytikslių kapo vietą, tačiau jų parodymai skyrėsi. 2012 m. sausį–vasarį surinkus papildomą informaciją apie galimą generolo palaidojimo vietą, apklausus liudytojus, pasitėlus visuomenę, nuspręsta ieškant kapo vietos atlikti nedestrukcinis 3D tyrimus georadaru, o lokalizavus galimą palaidojimo vietą atlikti žvalgomojus archeologinius tyrimus. Žinoma, kad generolas S. Žukauskas palaidotas metaliniame karste su Lietuvos kariuomenės ulonų generolo uniforma. Šie atributai galėtų padėti identifikuoti palaikus.

Georadaru ištyrus 80x30 m (2400 m²) plotą ir gavus tyrimus atlikusios UAB „GeoBaltic“ Ramybės parko tyrimų georadaru ataskaitą paaiškėjo, kad plokštuminiuose pjūviuose apytiksliai 1 m gylyje išryškėjo kelios anomalijos, savo forma ir dydžiu panašios į kapavietes.

Patikslinus šias vietas metalo ieškikliais, atlikti intervenciniai žvalgomieji archeologiniai tyrimai. Buvo iškastos 7 perkastos I–VII. Perkastos I ir III – po 15 m², likusios – po 10 m². Bendras ištirtas plotas – 80 m². Visos perkastos orientuotos R–V kryptimi. Atliekant tyrimus visose perkastose 40–80 cm gylyje aptikta apie 17 palaidojimo vietų, dauguma jų buvo suardytos naikinant kapines arba iškastos, perkeltiant artimuosius į kitas veikiančias kapines. Aptikti tik 6 nesuardyti palaidojimai perkastose I (vienas), IV (keturi) ir V (vienas). Jie buvo orientuoti ŠV (270°) kryptimi. Visose perkastose, o ypač iškastose kapų duobėse rasta daug sudaužytų betoninių antkapių fragmentų. Tokiame gylyje aptikti palaidojimai rodo, kad naikinant kapines kalvelė, buvusi tiriamajame plote, buvo nustumdyta. Patikrinus išlikusias nesuniokotas

palaidojimų vietas metalo ieškikliais, nė vienoje iš jų nebuvo aptikta didesnės metalo koncentracijos, leidžiančių daryti prielaidą, jog tai galėtų būti generolo S. Žukausko kapas. Todėl kasti perkastas iki įžemio ir preparuoti kapų duobes nebuvo tikslinga. Užfiksavus visus aptiktus palaidojimus, perkastos buvo užkastos ir sutvarkytos uždedant velėną.

The Kaunas old cemetery on Vytauto Avenue

By order of the Chancellor of the Ministry of National Defence of the Republic of Lithuania, in 2012 the VDKM together with soldiers of the Juozas Vitkus Engineer Battalion conducted a field evaluation in an old closed cemetery in the N part of Kaunas. Their goal was to determine where the remains of General S. Žukauskas were interred in this cemetery, if they had not been reinterred by his relatives.

The investigation occurred in two stages: a non-destructive 3D geophysical (a 30 x 80 m area being surveyed using georadar) and an interventional field evaluation (seven trenches, (a total of 80 m²) being excavated). Six undisturbed burials were discovered.

After checking the surviving unravaged burial sites with a metal detector, no larger metal concentrations were detected in any of them, which would allow the assumption to be made that it could be the grave of Gen. S. Žukauskas. Therefore it was not expedient to excavate the trenches down to sterile soil or to excavate the grave pits. After recording all of the discovered burials, the trenches were backfilled.